

Redacteur ESB
 m.dijkstra@sdu.nl

Keus

Vorige week vrijdag, 21 mei, vond op initiatief van het Ministerie van Financiën een debat plaats tussen de financieel woordvoerders van zes grote Nederlandse partijen. Op voorhand beloofde het een spannend debat te worden, te meer omdat de verkiezingen van 9 juni vooral over de economie heten te gaan. En aangezien zich tussen de lijsttrekkers geen enkele econoom bevindt, was de verwachting dat het inhoudelijke vuurwerk van de financieel specialisten zou komen. Zij zouden hun plannen voor de Nederlandse economie verdedigen tegenover elkaar en een zaal van ongeveer driehonderd hoogopgeleide medewerkers uit de publieke sector. De donkere zaal waar het geheel in plaatsvond bood daarbij een symbolisch goed uitgekende achtergrond voor de sombere economische vooruitzichten.

Al snel bleek echter dat het debat vooral als een excuus gebruikt werd om de zojuist gepubliceerde cijfers over de bezuinigingen te presenteren, die door het Centraal Planbureau waren uitgerekend in zijn publicatie *Keuzes in Kaart* (Centraal Planbureau, 2010). Deze kwamen uit tussen zo'n twintig en dertig miljard euro over twee kabinetperiodes. De cijfers die de bezuinigers aan het licht brachten, werden als medailles gepresenteerd: wanneer de meeste banen uit het model kwamen rollen, of juist de koopkracht niet geschaad zou worden, werd dit met de nodige bombarie gebracht.

Het is niet verwonderlijk dat de Kamerleden in spe hier graag over wilden praten, vooral ook gezien de hoeveelheid tijd die zij in de maanden ervoor hadden doorgebracht op de Van Stolkweg in Scheveningen.

Maar het is wel de vraag of er niet te veel waarde wordt toegekend aan de cijfers die het Centraal Planbureau presenteert. Zo valt er af te dingen op de zekerheid die de getallen bieden, en is het de vraag ook of een economisch debat niet over meer moet gaan dan bezuinigingen alleen. De exercitie van *Keuzes in Kaart* dwingt partijen vooral om na te denken over de keuzes die gemaakt worden: wordt

er nu sterk gesneden in de uitgaven, of wordt er nog even gewacht en zal een toekomstige generatie de staatsschuld moeten terugbetalen? Maar het mag duidelijk zijn dat het hier slechts een voorspelling betreft die met de nodige onzekerheid gepaard gaat. Zo stelt het Centraal Planbureau (2010) in zijn publicatie zelf al dat het de effecten van het beleid op middellange termijn niet meeneemt, waardoor bijvoorbeeld de keynesiaanse stimulerende effecten voor de economie buiten beschouwing worden gelaten. Belangrijker dan het presenteren van de resultaten van de publicatie is het dan ook om te duiden hoe de resultaten precies tot stand komen: de ene partij snoeit hard in de bijstand, terwijl de andere partij voorzieningen in het basispakket van de zorgverzekering laat sneuvelen. En deze keuze hangt juist eerder af van de visie die partijen op de institutionele indeling van Nederland hebben, dan hoeveel geld ermee kan worden bespaard. Een discussie over de inhoud van de benodigde maatregelen, en niet het bedrag, ligt daarmee meer voor de hand. Wanneer de nadruk alleen komt te liggen op het geld dat ermee bespaard kan worden, wordt het debat over de economisch institutionele vormgeving van Nederland ondergesneeuwd. En dit terwijl de huidige economische crisis juist leidt tot vragen over de economische herinrichting van Nederland. Zo wordt er, in de geest van Keynes, inmiddels weer gesproken over de mogelijkheden voor anticyclisch overheidsbeleid, en de mogelijkheden die de fiscale en monetaire overheden hebben om volgende recessies te verzachten. Deze onderwerpen raken het hart van de Nederlandse economie en gaan veel verder dan de vraag hoeveel miljard er precies moet worden bezuinigd. Deze meer abstracte vragen over Nederland worden in de verkiezingen waar de economie als belangrijkste thema wordt gezien (Meerhof en Van Praag, 2010), echter nauwelijks behandeld, met het gevaar dat er straks tussentijds een antwoord op wordt geformuleerd zonder dat er ooit in verkiezingen over is gesproken.

Keuzes in Kaart dwingt partijen tot het maken van een nette begroting, zodat tegen uitgavenverhogingen ook uitgavenverlagingen of belastingverhogingen staan. Hierdoor worden keuzes van de politieke partijen helder in kaart gebracht. Het is daarom ook jammer dat de politieke partijen vooral de nadruk leggen op de uitkomsten, en pronken met de getallen die de partij heeft gehaald. Dit lijkt een meer fundamentele discussie over de economische inrichting van Nederland in de weg te staan.

LITERATUUR

Centraal Planbureau (2010) *Keuzes in kaart 2011-2015. CPB Bijzondere Publicatie*, 85. Den Haag: Centraal Planbureau.
 Meerhof, R. en P. van Praag (2010) *Economie belangrijkste thema verkiezingen. Volkskrant*, 24 april.